

การปรับรูปแบบการเรียนการสอนเมื่อนักเรียนหมดไฟในการทำงานศิลปะ ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

กฤษฎกรณ์ ศิริบุษย์

สาขาศิลปะ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

บทนำ

สถานการณ์สภาวะโรคระบาดโควิด-19 ที่ยาวนานเกือบสามปี นักเรียนถูกจำกัดให้เรียนออนไลน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อรัฐบาลประกาศให้มีมาตรการให้ทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ด้วยเหตุนี้ทำให้นักเรียนปรับพฤติกรรมอย่างฉับพลัน หลังจากหยุดเรียนเป็นเวลานาน ส่งผลกระทบต่อนักเรียนอย่างมากในแง่วิถีชีวิต สุขภาพจิต แรงจูงใจ และแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต นักจิตวิทยาเรียกอาการนี้ว่า “Hitting Pandemic Wall” นักเรียนกำลังประสบปัญหาสิ่งที่เรียกว่า Cognitive overload คือ สภาวะสมองเต็ม การเรียนรู้ที่เต็มเกินรับไหว เนื้อหาการเรียนที่ถูกอัดแน่น และไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาการเรียนครบถ้วนขณะเรียนออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียด ไม่มีสมาธิ กระสับกระส่าย อ่อนเพลีย เหนื่อยล้า เรียนรู้ได้ยาก การจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองได้ยากมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพโรคซึมเศร้า หากไม่ได้รับการแก้ไข

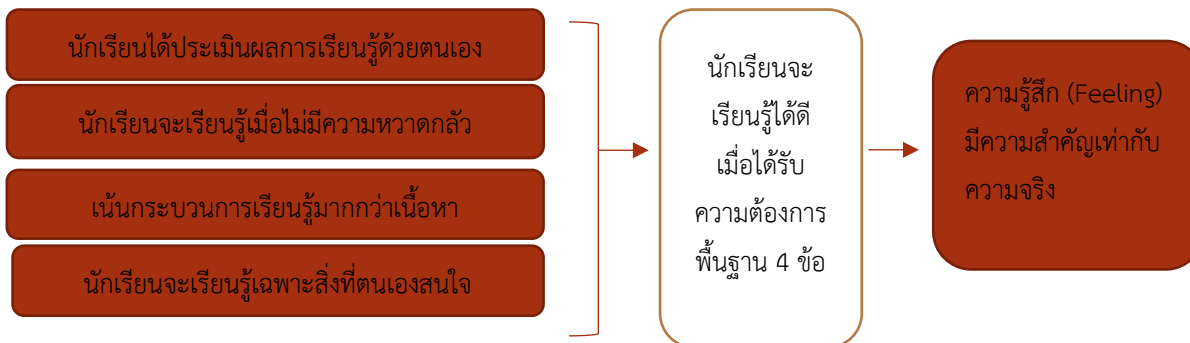
จากการสังเกตของผู้สอน เมื่อเข้าสู่การเรียนการสอนแบบปกติหลังจากสถานการณ์โควิด นักเรียนมีอาการเหนื่อย ท้อแท้ คิดงานไอเดียไม่ออก การเรียนรู้เข้าใจยาก ผลกระทบระยะยาวจากการเรียนออนไลน์มาอย่างยาวนาน ถึงแม้ว่าจะได้กลับมาเรียนใช้ชีวิตกับเพื่อนที่โรงเรียน ในสถานการณ์ปกติแล้วก็ตาม แต่พฤติกรรมที่พบเห็นและคำพูดที่มักได้ยินบ่อย คือ หมดไฟ ภาวะหมดไฟของวัยเรียนที่ไม่ต้องรอถึงวัยทำงาน คำฮิตที่ถูกพูดถึงอยู่บ่อยในชั้นเรียน คือ ภาวะอีกอย่างหนึ่งที่เรียกว่า Burnout Syndrome คือ สภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เกิดจากความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ เปื่อหน่าย ขาดความสนุกในการทำงานหรือการเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จำเป็นจะต้องตระหนักต่อปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงอยากหยิบยกทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะ ซึ่งเป็นวิชาที่จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้และอารมณ์เพราะการทำงานศิลปะจำเป็นต้องใช้พลังงาน ใช้ความคิด รวมถึงอารมณ์ในการทำงาน สมาธิที่จำเป็นต้องจดจ่ออยู่กับชิ้นงานเพื่อให้สำเร็จตามที่วางแผน ครูผู้สอนจำเป็นต้องช่วยจุดไฟการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่หมดไฟจากการเรียนการทำงานศิลปะไปซะก่อน

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักคิดกลุ่มมนุษยนิยม ให้ความสำคัญกับการเป็นมนุษย์ การคิดภายใน และความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน มนุษย์มีคุณค่า มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเอง หากบุคคลได้รับบรรยากาศและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองแบบองค์รวม ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ

หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบมนุษยนิยม (Maslow, Rogers and Combs)
มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา

การนำมาปรับใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow, 1962)

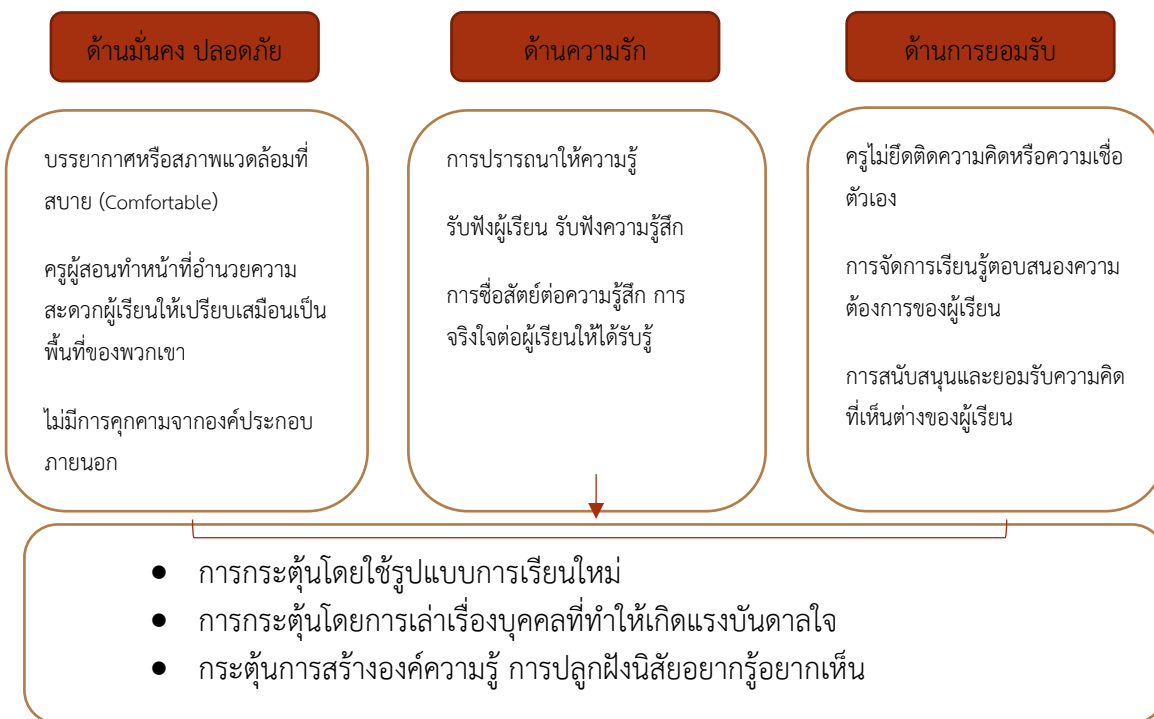
นักเรียนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ คือ ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการความรักต้องการการยอมรับของกลุ่มเพื่อนและครู หากความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างมากพอ นักเรียนจะสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นการพัฒนาที่สูงสุด หากครูผู้สอนเข้าใจความต้องการในขั้นต้นจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การให้อิสระและเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ การให้ความรักความใส่ใจในรายละเอียดเล็กๆน้อยๆ การจดจำ การเรียกชื่อ การถามหา การยอมรับในผลงานทัศนคติความคิดของผู้เรียน

แนวคิดการเรียนรู้ของ โคมส์ (Combs) คือ ความรู้สึกของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะความรู้สึกและเจตคติจะขับเคลื่อนต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างเจตคติ มุมมองการทำงานที่ดีต่อรายวิชาศิลปะ คุณค่าต่อการทำงานให้ออกมาสร้างสรรค์ ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นเจตคติที่ดีในการสร้างงานศิลปะ การให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสามารถ พรสวรรค์ ความตั้งใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจในการเรียนรู้สร้างงานศิลปะ

แนวคิดการเรียนรู้ของ โนลส์ (Knowles) ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้หากมีส่วนร่วม มีอิสระที่เรียนในสิ่งที่ตนต้องการและใช้วิธีการที่พอใจ มีลักษณะพิเศษเฉพาะตน มีความสามารถ เสรีภาพในการตัดสินใจและเลือกทำ การนำมาปรับใช้ในรูปแบบการเรียนการสอน ครูผู้สอนทำความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่าง ไม่เอาрсนิยมของตัวเอง ผู้สอนเข้าไปจำกัดความคิดปิดกั้นเพียงเพราะเค้าไม่เหมือนผู้อื่น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกทำ ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกยอมรับผลการกระทำนั้นๆของตนเอง

การนำมาประยุกต์ใช้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การกระตุ้นด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน

กระตุ้นโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ใหม่

รูปแบบการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องเข้าถึงและเข้าใจผู้เรียน เป็นพวกเดียวกับพวกเขา เพื่อให้เข้าใจการอัปเดตชีวิตว่าในวัยนี้ กำลังสนใจอะไร พุดถึงอะไรกัน ฟังเพลงแนวไหน การใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องในปัจจุบัน ครูผู้สอนสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนโดยใช้คำวิจารณ์ที่ละเอียด ชัดเจน และมีความหมายเข้าใจง่าย ถ้าหากผู้เรียนเข้าใจจุดแข็งของตัวเอง ผู้เรียนจะสามารถมีกำลังใจในการพัฒนาตัวเองมากยิ่งขึ้น การดึงจุดแข็งมาพัฒนางานจนเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ครูจะส่งเสริมกล่าวชมคำนี้ถึงเรื่องกระบวนการเรียนรู้มากกว่าพิสูจน์ว่าผู้เรียนมีความเฉลียวฉลาด การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้เห็นคุณค่าของความงามที่กระทำและสิ่งที่ดีที่กำลังเกิดขึ้นในชีวิต

การกระตุ้นโดยการเล่าเรื่องบุคคลที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ

การเล่าประวัติหรือวีรกรรมของบุคคลที่มีเรื่องน่าสนใจ การยกตัวอย่างเหตุการณ์ สถานการณ์ บทบาทสมมติ ถ้าเป็นผู้เรียน จะทำอย่างไร รู้สึกอย่างไร แก้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหา การมองข้ามปัญหาที่เล็กน้อย และฝึกให้จริงจังต่อการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นโดยตรง การฟังเรื่องราวของผู้อื่นในบางครั้งอาจประทับใจจนสามารถผลักดันกระตุ้นให้เกิดการทำตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้เรียนปรารถนา

กระตุ้นการสร้างองค์ความรู้ การปลูกฝังนิสัยอยากรู้ อยากเห็น

การฝึกให้ผู้เรียนสงสัย สังเกตทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว การตั้งคำถามกับสิ่งที่เห็น ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง การหาคำตอบ หาแหล่งข้อมูลมาตอบ การกระตุ้นด้วยการโต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนจะกล้าพูดในสิ่งที่คิด พวกเขาจะรู้สึกมีตัวตนมากขึ้นเมื่อได้แสดงความคิดเห็น การนำคำตอบมาต่อยอดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

สรุป

แนวคิดทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม เน้นความสำคัญด้านจิตพิสัย (Affective Domain) บรรยากาศของ ห้องเรียน ความไว้วางใจปราศจากการขู่เข็ญหรือทำโทษ จำเป็นต้อง Open Education ทำทนายสติปัญญาของ นักเรียนเกิดแรงเสริมภายใน ใฝ่หาความรู้ไปตลอดชีวิต ครูอาจจะไม่ใช่เป็นเพียงผู้ให้ความรู้ แต่จำเป็นอย่างมากที่ จะต้องจุดไฟให้กับตัวเองและส่งผ่านถึงผู้เรียน การกระตุ้นด้วยวิธีการใหม่ๆ อาทิ เช่น การกระตุ้นโดยปรับเปลี่ยน การเรียน บรรยากาศ ผ่อนคลายห้องเรียนบริบทเดิมๆ การเปลี่ยนคำพูดให้น่าสนใจ การดึงดูดด้วยน้ำเสียงหรือ บุคลิกในขณะสอน การกระตุ้นโดยการเล่าเรื่องผ่านบุคคลที่น่าสนใจ การฟังเรื่องเล่าสร้างแรงบันดาลใจ การ ปลูกฝังนิสัยให้อยากรู้ อยากเห็น การตั้งคำถาม การตระหนักถึงคุณค่าของการกระทำ ความงดงามของการทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ เป็นคนที่ สามารถสร้างคุณค่าในตัวเองได้แม้ทำเรื่องเล็กๆน้อยๆ ไปจนถึงเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ปรียาพร วงศ์อนุตราโรจน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
ทิตินา แคมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อารี พันธุ์มณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไยโหม เอ็ดดูเคท.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- ทิตินา แคมมณี. (2554). เข้าถึงได้จาก http://032pavena2538.blogspot.com/2016/09/constructionism_18.html [ออนไลน์]. (วันที่สืบค้นวันที่ 5 กรกฎาคม 2565).
บทความ covid -19 ทำเด็กเหนื่อยล้า หลังหยุดเรียนเป็นเวลานาน 17 มีนาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/article-hitting-the-pandemic-wall/>
ภาวะหมดไฟในการทำงาน. (2563). เข้าถึงได้จาก <https://www.paolohospital.com/th-TH/phahol/Article/Details/บทความ-สุขภาพจิต/เครียดเกินไป-ระวัง-BURNOUT-SYNDROME-ภาวะหมดไฟในการทำงาน> (วันที่สืบค้น 15 กรกฎาคม 2565).